

จดหมายเปิดผนึก

30 มิถุนายน 2569

- เรื่อง** ขอเรียกร้องให้ Meta ยกระดับความรับผิดชอบต่อการรับมือข้อมูลบิดเบือนโดยเจตนา เนื้อหาเท็จที่สร้างด้วย AI ปฏิบัติการข้อมูลข่าวสาร และการปลุกปั่นความเกลียดชังในสื่อสังคมออนไลน์
- เรียน** คุณมาร์ก ซักเคอร์เบิร์ก ประธานเจ้าหน้าที่บริหาร Meta Platforms, Inc และทีมงานด้านนโยบายสาธารณะของ Meta ประเทศไทย

โคแฟค ประเทศไทย เป็นเครือข่ายภาคประชาสังคมที่ทำงานด้านการตรวจสอบข้อเท็จจริงและการส่งเสริมความถูกต้องน่าเชื่อถือของข้อมูลข่าวสาร มีความกังวลอย่างยิ่งต่อการแพร่กระจายของเนื้อหาเท็จ (disinformation) โดยเฉพาะเนื้อหาเท็จที่สร้างหรือดัดแปลงด้วย AI และพฤติกรรมร่วมกันในการสร้างความเข้าใจผิดเกี่ยวกับตัวตน (Coordinated Inauthentic Behavior: CIB) บนแพลตฟอร์มของ Meta โดยเฉพาะ Facebook และ Instagram ซึ่งมีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างมากในระบบนิเวศข้อมูลข่าวสารดิจิทัลของประเทศไทย

รายงาน Global Risks Report 2026 ของ World Economic Forum ได้จัดอันดับให้เนื้อหาเท็จเป็นความเสี่ยงระดับโลกที่รุนแรงที่สุดเป็นอันดับสอง รองจากความขัดแย้งทางภูมิเศรษฐกิจ ประเทศไทยการแพร่กระจายของเนื้อหาเท็จเหล่านี้ได้ส่งผลกระทบต่อชีวิตและทรัพย์สิน ตลอดจนสุขภาพของประชาชน และความสมานฉันท์ในสังคม

แม้โคแฟคและภาคีเครือข่ายนักตรวจสอบข้อเท็จจริงจะดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงและแจ้งเตือนเนื้อหาที่เป็นเท็จอย่างต่อเนื่องและเข้มข้น แต่ก็ไม่สามารถระงับยับยั้งการเพิ่มขึ้นและแพร่กระจายอย่างรวดเร็วของเนื้อหาเท็จบนแพลตฟอร์มของ Meta ได้ ทำให้เกิดคำถามถึงประสิทธิภาพในการบังคับใช้มาตรฐานชุมชนของ Meta

แนวโน้มในประเทศไทย

จากการติดตามและตรวจสอบสถานการณ์การเผยแพร่เนื้อหาเท็จในช่วงปี 2568–2569 เราพบแนวโน้มที่น่ากังวล 3 ประการ ซึ่งจำเป็นต้องได้รับการดำเนินการอย่างเร่งด่วนจาก Meta ดังนี้

1. การเพิ่มขึ้นของเนื้อหาเท็จที่สร้างหรือดัดแปลงด้วย AI (AI Deepfake) และปัญหา “AI-slop”

เราพบ AI Deepfake เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง เพื่อล่อลวงประชาชนให้ตกเป็นเหยื่อการหลอกลวงออนไลน์ การเผยแพร่ข้อมูลบิดเบือนทางการเมือง และปลุกปั่นความเกลียดชังต่อนักปกป้องสิทธิมนุษยชน นอกจากนี้เรายังพบแนวโน้มการเกิดขึ้นของ “AI Slop” ซึ่งหมายถึงเนื้อหาที่สร้างด้วย AI ในปริมาณมาก คุณภาพต่ำ และถูกออกแบบมาเพื่อบิดเบือนความเป็นจริงและสร้างความแตกแยกในสังคม

ตัวอย่างเนื้อหาที่พบใน Facebook มีเช่น

- ในเดือนกุมภาพันธ์ 2568 มีการเผยแพร่คลิป AI ดัดแปลงภาพของ [ผู้ประกาศข่าวสถานีโทรทัศน์ Thai PBS](#) และนักธุรกิจชื่อดังพูดเชิญชวนให้ประชาชนลงทุนในแพลตฟอร์มออนไลน์ที่น่าเชื่อว่าเป็นการหลอกลวง
- ก่อนการเลือกตั้งทั่วไปวันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2569 มีการเผยแพร่คลิปนายณัฐพงษ์ เรื่องปัญญาวิมุติ หัวหน้าพรรคประชาชน พูดว่าพรรคมีนโยบายสนับสนุนให้ผู้แทนแรงงานข้ามชาติดำรงตำแหน่งในบอร์ดประกันสังคมของประเทศไทย ซึ่งโคแฟคได้ [ตรวจสอบ](#) พบว่าคลิปนี้ใช้ AI ดัดแปลงจากต้นฉบับของสำนักข่าวไทยรัฐ โดยใส่ข้อความที่ไม่ใช่คำพูดของนายณัฐพงษ์
- ระหว่างเดือนมีนาคมถึงเมษายน 2569 เพจ Facebook “Deep South Stories” เผยแพร่คลิปที่สร้างด้วย AI อย่างน้อย 2 คลิป ซึ่งโคแฟค [ตรวจสอบ](#) แล้วพบว่ามีเนื้อหาเท็จที่มุ่งโจมตี ทำลายความน่าเชื่อถือและสร้างความเกลียดชังนักปกป้องสิทธิมนุษยชนสตรี นักกิจกรรม และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสังกัดพรรคประชาชน

2. ข้อมูลบิดเบือนที่ยังคงอยู่บนแพลตฟอร์ม

โคแฟคพบว่า แม้เนื้อหาจะได้รับการตรวจสอบและหักล้างโดยองค์กรตรวจสอบข้อเท็จจริง รวมทั้งกองบรรณาธิการโคแฟคแล้ว แต่เนื้อหาเท็จจำนวนมากยังคงเผยแพร่อยู่บนแพลตฟอร์มของ Meta อีกทั้งยังมียอดการชมและการมีส่วนร่วมเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

ระหว่างวันที่ 1 มีนาคม 2568 ถึง 31 มีนาคม 2569 โคแฟคตรวจสอบข้อเท็จจริงของโพสต์บนสื่อสังคมออนไลน์จำนวน 283 โพสต์ ส่วนใหญ่เป็นเนื้อหาที่เผยแพร่บน Facebook ในจำนวนนี้ 217 โพสต์เป็นข้อมูลเท็จ เมื่อตรวจสอบซ้ำในเดือนมีนาคม 2569 พบว่า 171 โพสต์ยังคงเผยแพร่และเข้าถึงได้ต่อสาธารณชนบนแพลตฟอร์ม

3. ปฏิบัติการข้อมูลข่าวสาร (Information Operations: IO) และเนื้อหาที่ปลุกปั่นความเกลียดชัง

แพลตฟอร์มของ Meta กลายเป็นพื้นที่ปฏิบัติการ IO หลากหลายฝ่ายที่เผยแพร่เนื้อหาเท็จ ข้อมูลบิดเบือนและข้อความยุยงปลุกปั่นความเกลียดชังและอคติ โดยมีกบฏอ้ายประเด็นความขัดแย้งทางการเมือง ความมั่นคง สิทธิมนุษยชน เศรษฐกิจและแรงงานในการปลุกปั่น อีกทั้งยังใช้วิธีการที่ทำให้การเผยแพร่เนื้อหาเหล่านี้เป็นไปอย่างแพร่หลายในเวลาอันสั้น ยิ่งทำให้ประชาชนแยกแยะได้ยากว่าเนื้อหาใดเป็นการสื่อสารตามธรรมชาติ และเนื้อหาใดเป็นส่วนหนึ่งของปฏิบัติการ IO

Meta ประกาศว่าจะดำเนินธุรกิจและกำกับดูแลแพลตฟอร์มให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ รวมถึงหลักการชี้แนะเรื่องมนุษยชนสำหรับธุรกิจขององค์การสหประชาชาติ (UN Guiding Principles on Business and Human Rights: UNGPs) นโยบายสิทธิมนุษยชนของ Meta ยังให้ความสำคัญกับการพัฒนาวัฒนธรรมอย่างมีความรับผิดชอบ การคุ้มครองนักปกป้องสิทธิมนุษยชน การเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบ และการบูรณาการการประเมินผลกระทบด้านสิทธิมนุษยชนเข้ากับการพัฒนาผลิตภัณฑ์

จากปัญหาและความท้าทายดังกล่าว เราขอเรียกร้องให้ Meta ดำเนินมาตรการที่เป็นรูปธรรมดังต่อไปนี้ เพื่อคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและความปลอดภัยของระบบนิเวศข้อมูลข่าวสารของประเทศไทย

1. พัฒนาระบบและเครื่องมือในการตรวจจับ Deepfake ที่เข้าใจบริบทภาษาไทยให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เพื่อให้สามารถตรวจพบและนำเนื้อหาหลอกลวงเหล่านั้นออกจากแพลตฟอร์มได้อย่างรวดเร็วที่สุด
2. ยกระดับกระบวนการตรวจสอบและยืนยันตัวตนของผู้ลงโฆษณาเพื่อป้องกันไม่ให้เครือข่ายโฆษณากรรมใช้ระบบโฆษณาที่มีศักยภาพในการเข้าถึงผู้ใช้จำนวนมากของ Meta ในการเผยแพร่สื่อสังเคราะห์และเนื้อหาหลอกลวง

- กำหนดให้เนื้อหาที่สร้างหรือดัดแปลงด้วย AI ทุกประเภทต้องมีป้ายกำกับที่ชัดเจนและมองเห็นได้ง่าย เพื่อช่วยให้ผู้ใช้งานมีภูมิคุ้มกันทางดิจิทัลในการรับมือกับเนื้อหาที่หลอกลวง
- การสนับสนุนและทำงานร่วมกับองค์กรตรวจสอบข้อเท็จจริงในประเทศไทยอย่างใกล้ชิดเพื่อสร้างความร่วมมือในรับมือกับการแพร่ระบาดของเนื้อหาเท็จและป้องกันประชาชนจากการหลอกลวงออนไลน์ เช่น สร้างช่องทางการสื่อสารโดยตรงกับองค์กรตรวจสอบข้อเท็จจริงในประเทศ เพื่อให้เนื้อหาที่ได้รับการ พิสูจน์แล้วว่า เป็นเท็จถูกลดการมองเห็นหรือถูกนำออกจากแพลตฟอร์มโดยเร็วที่สุด
- เพิ่มประสิทธิภาพในการตรวจจับ ป้องกัน และดำเนินการกับบัญชีผู้ใช้งานที่เป็นส่วนหนึ่งของเครือข่ายปฏิบัติการข้อมูลข่าวสารและพฤติกรรมร่วมกันในการสร้างความเข้าใจผิดเกี่ยวกับตัวตน (CIB) ที่เผยแพร่เนื้อหาเท็จสร้างความแตกแยกและวาทะสร้างความเกลียดชัง

โคแฟคเชื่อว่าระบบนิเวศข้อมูลข่าวสารนั้นมีประโยชน์ต่อสาธารณะ แต่เมื่อแพลตฟอร์มอย่าง Meta ปล่อยให้เนื้อหาเท็จ Deepfake และปฏิบัติการข้อมูลข่าวสารแพร่กระจาย ผลกระทบจะตกอยู่กับผู้ที่เปราะบางที่สุดในสังคม โดยเฉพาะผู้สูงอายุที่ตกเป็นเหยื่อของการหลอกลวงและเยาวชนที่เติบโตท่ามกลางความเป็นจริงที่ถูกบิดเบือนและการสร้างความเกลียดชัง

เราหวังเป็นอย่างยิ่งว่า Meta แสดงความรับผิดชอบและทำงานร่วมกับภาคประชาสังคมอย่างเปิดเผย โปร่งใส และใกล้ชิดยิ่งขึ้น เพื่อให้ "ปัญญารวมหมู่" สามารถเอาชนะการหลอกลวงที่ขับเคลื่อนด้วยปัญญาประดิษฐ์ได้ และร่วมมือกันสร้างความปลอดภัยให้กับระบบนิเวศข้อมูลข่าวสารของประเทศไทยและประชาคมโลกโดยรวม

ขอแสดงความนับถือ

สุภิญญา กลางณรงค์ ผู้
ร่วมก่อตั้งโคแฟค ประเทศไทย

ภาคผนวก

ตัวอย่างเนื้อหาที่เผยแพร่ในเฟซบุ๊กซึ่งโคแฟคตรวจสอบแล้วพบว่าเป็นเนื้อหาเท็จ
แต่ยังคงสามารถเข้าถึงได้ ณ วันที่ 25 มิถุนายน 2569

Facebook posts	รายงานการตรวจสอบข้อเท็จจริงของโคแฟค
https://www.facebook.com/reel/1977566149832629	https://blog.cofact.org/th/political-fact-check-ss0-10022026/
https://www.facebook.com/reel/2081710562681470	https://blog.cofact.org/th/fact-check-thai-cambodia-24122025/
https://www.facebook.com/share/v/1BbMeDr2vm/	https://blog.cofact.org/th/fact-check-japan-policy-18022026/
https://www.facebook.com/share/p/1CJ7kQ9nGC/	https://blog.cofact.org/th/political-fact-check-24022026/
https://www.facebook.com/reel/4227606860888642	https://blog.cofact.org/th/fact-check-thai-cambodia-27022026/
https://www.facebook.com/share/p/18eB6HoCR1/ https://www.facebook.com/share/p/1Cp1XJYE5k/ https://www.facebook.com/share/p/1H7Fx1vbpj/?mibextid=wwXlfr	https://blog.cofact.org/th/fact-check-thai-cambodia-02032026/
https://www.facebook.com/share/p/1PN1ZhpLCi/ https://www.facebook.com/share/p/18ri7Sm6zT/	https://blog.cofact.org/th/political-fact-check-17032026/
https://www.facebook.com/share/p/1BrKRUDFku/	https://blog.cofact.org/th/fact-check-king-power-07042026/
https://www.facebook.com/reel/1433377208177747 https://www.facebook.com/share/p/1WHhjOudxy/ https://www.facebook.com/share/p/1LLJtMq78A/ https://www.facebook.com/share/p/1D8YosnXKf/	https://blog.cofact.org/th/fact-check-thai-cambodia-28012026/

<https://www.facebook.com/share/p/199yEH4Zks/>

<https://blog.cofact.org/th/fact-check-bangkok-governor-02062026/>